

Vándorlások

Komplex témanap tábori keretek között vagy egy kirándulás, séta alkalmával (magyar, természetismeret, testnevelés)

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek éljék át, hogy egy tábori napban, túrázás közben is jelen lehetnek a versek, a szóbeli szövegalkotás! Mert a vers, a beszélgetés a mindennapi életünkhöz tartozik. Ahogy a Bibliában megjelenő létforma – a zsidó családok kapcsolatrendszere – is a beszélgetésre, gondolatátadásra épült: „Maradjanak a szívedben azok az igék, amelyeket ma parancsolok neked. Ismételd meg azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házában vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz!” (5Mózes 6,6–7)

Áttekintő vázlat

5.1 Útnak indulunk

5.1a Készülődés az útra

5.1b Tétova vers

5.1c De merre van észak?

5.1d Merre? Hova?

5.1e Visszhang-ballada

5.1f Történetek a tábortűznél

5.1g Esti mese

Előkészületek

A tanegység legjobban egy kirándulás vagy egy tábori nap kereteibe illeszthető be, ezért pontos időtervezést nem is adtunk meg.

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kiss Benedek:

Hová – merre?

Tandori Dezső:

Út, ágas út, hármas út

Kántor Péter:

Vándorballada

Miklya Luzsányi Mónika:

Az örökké termő fa

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Túrafelszerelés

Térkép, iránytű

Szöveggyűjtemény

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Útnak indulunk

5.1a Készülődés az útra

Beszélgessünk a gyerekekkel arról,

- Mit pakolnának be a hátizsákjukba egy egynapos túrára?
- Mit kell vinni feltétlenül?
- Mi az, ami otthon maradhat?
- Mi az, aminek otthon kell maradnia?

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek éljék át, hogy az irodalom az élet szerves része, frissítő ereje lehet!

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Hátizsákpakolás
Versolvasás, beszélgetés a versről
Térképolvasás
Versolvasás hangjáték-ként
Sztorizás a tábortűznél
Mesehallgatás (esti mese)

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Túrafelszerelés
Térkép, iránytű

- Mit vinnél egy hegyi túrára, és mit egy alföldi sétára vagy egy vízparti gyaloglásra?
  - Milyen eszközök kellene az étkezéshez, az esetleges menedékkészítéshez?
- Határozzuk meg, hogy hova tervezzük a kirándulást, és a gyerekek saját maguk pakolják be a hátizsájukat!

5.1b Tétova vers

Olvassuk el **Kiss Benedek: Hová – merre?** című versét! Nézzük meg,

- Mit talál a versbeszélő a különböző égtájakon?
- Végül is hová indul el?
- Mit jelent az a szólás, hogy valaki se té, se tova nem mozdul?
- Melyik jelzőnk származik ebből a szólásból?
- Mit jelent a tétova szó?
- Mi jelöli ezt a tétovázást a versben?

Az utolsó sorok tétovázó, se té, se tova sorai gyönyörű költői képekben festik le ezt az állapotot. Keressük meg ezeket a képeket!

- Mi az oka a beszélő tétovázásának?
- Miért nem indul máshova?
- Mit talál azon a helyen, ahol él?
- Mit fejeznek ki a képek?

Mi sem megyünk nagyon messzire, csak amennyit bír a lábunk, amennyi utat be tudunk járni a környéken.

Vedd figyelembe!

A régi *té* szavunk jelentése: 'ide, erre'. Így a *se té, se tova* jelentése: 'se erre, se arra' vagy 'se ide, se oda'. (A Magyar Etimológiai Szótár alapján.)

5.1c De merre van észak?

A térképen könnyen meghatározzuk, merre van észak, ám a természetben ez nem olyan könnyű. Ismertessük meg a gyerekeket azokkal a módszerekkel, amelyekkel könnyen meghatározhatjuk az égtájakat iránytű nélkül is a természetben (mohos fák, kilátóról déli oldalak dúsabb növényzete, kivágott fák évgyűrűi, mutatóskarórával égtájmeghatározás)!

Ha nem ismerjük ezeket a módszereket, bővebben olvashatunk a tájékozódásról a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán.

5.1d Merre? Hova?

Vegyük elő a térképet, és a gyerekekkel közösen keressük meg az úticélunkat! Majd olvassuk el közösen **Tandori Dezső: Út, ágas út, hármass út** című versét, és keressünk a térképen olyan útelágazásokat, amelyekről szó van a versben! Jegyizzük meg vagy jelöljük be, és próbáljuk megkeresni ezeket a valóságban is! A jeles útkereszteződésekhez érve megpihenhetünk egy kicsit, és felolvashatjuk, elmondhatjuk újra a verset. Biztos, hogy mindig új értelmet fog nyerni.

Végül beszéljük meg, mit jelent a záró mondat („KI ELÉ?”)!

Valóban: Ki elé vagy ki felé indulunk el? Ez a fő kérdés.

5.1e Visszhang-ballada

Egy újabb pihenőnél a gyerekek olvassák el magukban **Kántor Péter: Vándorballada** című versét! Majd olvassuk el együtt úgy, hogy egy-egy gyerek olvas szólóban egy versszakot, a többiek pedig visszhangként mondják a refrént!

Ha dalos kedvű, jó énekesekből álló csoportunk van, dallamot is kitalálhatnak a balladához. Felolvashatjuk a verset dallamos, szóló-kórus párbeszéddel is.

(Akkor érünk el igazán sikert, ha majd útközben is dúdolgatják, mondogatják a gyerekek a verssorokat.)

Vedd figyelembe!

Természetesen ez a játék ott a legjobb, ahol van valódi visszhang (nemcsak Tihanyban lehet, hanem például barlangoknál vagy akár alagutakban, vasúti átjárókban is). Ha tehetjük, ne hagyjuk ki az utunkból! Ha máskor, később járunk visszhangos helyen, akkor is utalhatunk a versre, sőt, magunkkal vihetjük ki nyomtatva, és felolvashatjuk ott is „visszhangozva”.

5.1f Történetek a tábortűznél

„Hosszú út kanyarog, hadd járjak végére” – olvastuk a Vándorballada végén.

- Hogyan lehet egy út végére járni? Mit jelent ez?
- Ti elindultatok-e már úgy egy úton, hogy el akartok jutni a végére? Mikor, hogyan?
- Van-e olyan köztetek, aki elindult már világgá? Meddig jutottatok el?

A tábortűznél jó dolog a beszélgetés, a sztorizás. Kezdeményezzük saját történet elmesélését a fenti kérdések segítségével! Ha a gyerekek bátortalanok, kezdjük mi magunk egy saját történettel!

5.1g Esti mese

Esti meseként olvassuk fel a gyerekeknek **Miklya Luzsányi Mónika: Az örökké termő fa** című meséjét!

